

КОБА Олександр Васильович,
*кандидат педагогічних наук, старший
дослідник, доцент кафедри управління
підрозділами НГУ Київський інститут
Національної гвардії України,
полковник*

ТАКТИКА ДІЇ ВАРТ З КОНВОЮВАННЯ ПІД ЧАС НЕСЕННЯ СЛУЖБИ В СПЕЦІАЛЬНОМУ АВТОМОБІЛІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ НАДЗВИЧАЙНОЇ ПОДІЇ (ВТЕЧІ)

До несення служби варт з конвоювання в спеціальних автомобілях (типу АЗ) призначаються такі посадові особи як: начальник варті, помічник начальника варті, два чатових, водій та кінолог зі службовою собакою (помічник начальника варті зі службовою собакою).

Під час руху спеціального автомобіля начальник варті знаходиться в кабіні автомобіля разом з водієм. Помічник начальника варті з чатовими знаходяться в кузові автомобіля біля камер з засудженими і здійснюють їх охорону.

Під час втечі засуджених із спеціального автомобіля військовослужбовець зі складу варті, який першим побачив втечу (ознаки втечі), подає сигнал "**Втеча**", а якщо засуджений, який здійснив втечу, у полі зору, негайно розпочинає переслідування втікача і вживає всіх заходів до його затримання, а за необхідності застосовує в установленому порядку зброю. Решта складу варті діє відповідно до бойового розрахунку. Начальник варті зупиняє цей автомобіль (колонну) і направляє групу переслідування для безпосереднього переслідування та затримання засуджених, які втекли. Потім він здійснює переведення засуджених із пошкодженої камери до справних або до іншого автомобіля, а у разі відсутності такої можливості викликає справний автомобіль із частини.

Склад групи переслідування, як правило, складається з посадових осіб, які входять в склад варті, та згідно бойового розрахунку за надзвичайних подій (втечі) комплектується: помічником начальника варті, який стає начальником групи переслідування; чатовим другого поста та інструктором зі службовою собакою (якщо він входить в склад варті).

Начальник варті розпечатує особові справи засуджених, які втекли з-під варті, і на основі наявних документів виписує інформацію про втікачів (їх особливі прикмети, родинні та інші зв'язки). Ці відомості він доповідає командирові своєї частини, а також органу внутрішніх справ на території дислокації яких здійснено втечу.

Група переслідування - це військовий наряд у складі 2-х і більше озброєних військовослужбовців, які призначені для переслідування і затримання злочинця, що намагаються сховатися після здійснення втечі, зіткнення з військовими нарядами під час прориву заблокованого району (оточення).

Після отримання завдання група негайно переходить до переслідування. Її завдання - шляхом огляду місцевості (кущів, крон дерев, прихованих місць тощо) виявити злочинця, який переховується.

У разі втрати слідів втікача начальник групи переслідування організовує розшук шляхом ретельного огляду місцевості і опитування місцевих жителів. Зібрану інформацію та про вжиті заходи він доповідає командирові підрозділу і надалі діє за його вказівками.

У розшуку і затриманні засуджених важливу роль відіграють спеціалісти з розшуковими собаками, особливо під час ведення пошуку по невидимих слідах. Розшукові наряди, які ведуть переслідування за допомогою службових собак, діють упевнено та сміливо.

У всіх випадках з переходом на переслідування злочинців по слідах інструктор періодично залишає за собою умовні знаки, що визначають напрямок його руху (стрілки на дорогах, стежках, відкритих та вологих ґрунтах, надламани гілки, надрізи на деревах тощо).

У всіх випадках пошуку слідів група переслідування повинна, не уповільнюючи загального темпу руху, уважно оглядати кущі, які можуть використати втікачі для укриття.

У разі виявлення злочинця група переслідування найкоротшим шляхом наближається до нього, начальник групи попереджає його вигуком „**Стій, стріляти буду**” робить постріл вгору і одночасно подає встановлений сигнал „**Виявив втікача, продовжую переслідування**” засобами зв'язку.

Наздогнавши втікачів, начальник групи переслідування вимагає їх зупинитися. У разі невиконання злочинцями цієї вимоги для їх затримання застосовують службову собаку або зброю.

Якщо злочинці упізнані і не виконують вимоги групи переслідування зупинитися, а в інший спосіб затримати їх неможливо, то особовий склад групи, керуючись вимогами чинного законодавства може застосувати зброю за командою начальника групи або самостійно. Після затримання втікачів проводиться їх обшук з метою вилучення зброї та інших предметів, які можуть бути засобом нападу на наряд або бути знищенні як речові докази його злочинної діяльності. Потім проводиться огляд місцевості в районі затримання (в радіусі не менш 100 метрів) з метою виявлення предметів. Про затримання злочинців, які втекли з-під варти, начальник групи переслідування доповідає начальнику варти засобами зв'язку „**Завдання виконав, злочинці затримані**”.

Після затримання злочинців проводиться їх обшук, огляд місця затримання та конвоювання до найближчого органу внутрішніх справ. Про затримання засуджених, які втекли, начальник групи переслідування доповідає командирові підрозділу.

Затримані злочинці конвоюються в засобах обмеження рухомості (кайданки).

Якщо в результаті застосування зброї злочинця вбито, начальник групи вживає заходи до збереження обстановки події і організує охорону тіла до прибуття командира та слідчого. Пораненому злочинцю надається перша до

медична допомога. У разі, якщо втікачі зникнуть з поля зору групи, вона повинна продовжувати переслідування по слідах не допускаючи їх затоптування.

Список використаних джерел:

1. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII *Відомості Верховної Ради України*, 2014, № 17, ст. 594 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. (відомості верховної ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379) (зі змінами та доповненнями) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Про затвердження Переліку та правил застосування спеціальних засобів військовослужбовцями НГУ під час виконання службових завдань : постанова Кабінету Міністрів України від 25.11.2017 р. № 1024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2017-п> (дата звернення: 27.08.2022).
4. Про затвердження Положення з організації конвоювання військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України : наказ МВС від 24.12.2019 р. № 1090. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0229-20> (дата звернення: 26.08.2022).
5. Службово-бойова діяльність підрозділів Національної гвардії України / О.В.Коба, Д.М.Корнієнко, А.А.Плаксін, Р.С.Троцький – Київ: навч. посіб. КФ НА НГУ, 2020. – 237 с.
6. Службово-бойова діяльність підрозділів НГУ / О.В.Коба, О.І.Курило, Р.С.Троцький, О.В. Ткаченко – Київ: навч. посіб. КФ НА НГУ, 2022. – 237 с.
7. Виконання службово-бойових завдань підрозділами з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних при виникненні надзвичайних подій / Харків: навч.посіб. НАНГУ, 2017.-139с.